This shiur is dedicated in memory of Tom Weisz, z'l, Moshe Meir ben Avraham haKohen v'Rivka Rachel
by his wife, Shelli and family. His dedication to Torah learning remains our inspiration.

המכללה האקדמית הרצוג
מייסודן של מכללות ליפשיץ והרצוג
אלון שבות ▪ ירושלים ▪ מגדל עוז

ד"ר יעל ציגלר

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ו

More than a List of Names: Esau's Genealogy

1) **Sanhedrin 99b**
תָּנוּ רַבָּנָן: ״וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה״ – זֶה מְנַשֶּׁה בֶּן חִזְקִיָּה, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ בְּהַגָּדוֹת שֶׁל דּוֹפִי. אָמַר: וְכִי לֹא הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה לִכְתּוֹב אֶלָּא **״וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע״, ״וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז״**, ״וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה״? יָצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ: ״תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְּדַבֵּר בְּבֶן אִמְּךָ תִּתֵּן דּוֹפִי. אֵלֶּה עָשִׂיתָ וְהֶחֱרַשְׁתִּי דְּמִיתָ הָיוֹת אֶהְיֶה כָּמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ וְאֶעֱרְכָה לְעֵינֶיךָ״.

2) **Rambam Peirush Mishnayot, Introduction to Perek Helek (Sanhedrin 10)**
הַיְסוֹד הַשְּׁמִינִי הֱיוֹת הַתּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם וְהוּא שֶׁנַּאֲמִין כִּי כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַנְּתוּנָה ע"י מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה שֶׁהִיא כֻּלָּהּ מִפִּי הַגְּבוּרָה כְּלוֹמַר שֶׁהִגִּיעָה אֲלֵיו כֻּלָּהּ מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ... וְאֵין הֶפְרֵשׁ בֵּין וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל, וְתִמְנַע הָיְתָה פִּלֶגֶשׁ וּבֵין אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל כִּי הַכֹּל מִפִּי הַגְּבוּרָה וְהַכֹּל תּוֹרַת ה' תְּמִימָה טְהוֹרָה וּקְדוֹשָׁה אֱמֶת.

3) **Rashi Bereishit 36:12**
ותמנע היתה פילגש – להודיע גדולתו של אברהם כמה היו תאיבים לידבק בזרעו... תימנע זו בת אלופים היתה... אמרה: איני זוכה לינשא לך, הלואי ואהיה פילגש.

4) **Rashi Bereishit 36:24** לא נזקק לכתוב לנו משפחות החרי אלא מפני תמנע, ולהודיע גדולת זרע אברהם.

5) **Rashi Bereishit 36:9** ואלה – התולדות שהולידו בניו משהלך לשעיר.

Esau in Seir

Part 1: Esau	Esau's Clan (9-14)	Esau's Chiefs: אלופים (15-19)
Part 2: Seir	Seir's Clan (20-28)	Seir's Chiefs: אלופים (29-30)
Part 3: Edom	Edom's Kings (31-29)	Edom's Chiefs: אלופים (40-43)

עשו	יעקב
(ה) **אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן**.	**לה, כו**: **אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּפַדַּן אָרָם**.
(ו) וַיִּקַּח עֵשָׂו **אֶת נָשָׁיו וְאֶת בָּנָיו** וְאֶת בְּנֹתָיו וְאֶת כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת **מִקְנֵהוּ** וְאֶת כָּל בְּהֶמְתּוֹ **וְאֶת כָּל קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן** וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב **אָחִיו**.	**לא, יז-יח**: וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא **אֶת בָּנָיו וְאֶת נָשָׁיו** עַל הַגְּמַלִּים. וַיִּנְהַג אֶת כָּל **מִקְנֵהוּ** **וְאֶת כָּל רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אָרָם** לָבוֹא אֶל יִצְחָק **אָבִיו** אַרְצָה כְּנָעַן.
(ח) **וַיֵּשֶׁב** עֵשָׂו **בְּהַר שֵׂעִיר** עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם:	**וַיֵּשֶׁב** יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו **בְּאֶרֶץ כְּנָעַן**:

6) **Ramban Bereishit 36:6**
ואחרי שחזר אחיו לארץ כנען, פנה לו מפניו כי ידע כי ארץ כנען נחלת אחיו אשר נתן לו אביו בברכתו, ולקח בניו וכל נפשות ביתו עם רב והלך לשעיר להתיישב שם.

7) **Bereishit Rabbati 36:6**
וילך אל ארץ וגו' – מפני שטר חוב. כיצד בשעה שלוה אברהם את השטר ידע תדע כי גר יהיה זרעך (בר' ט"ו י"ג), היה עשו מתירא מן השטר והוא עומד ומכנס לכל בניו, א"ל מסורת אחת אני נותן לכם מפני שנגזר על הזקן שטר שישתעבדו בניו, ואנו אחים ליעקב ומן הדין אנו צריכים להשתעבד, אלא נלך ונברח מכאן עד שלא נתפס, ונטל בניו וכל ממונו והלך לארץ אחרת, שנאמר וילך אל ארץ גו'

אהליבמה	תמנע
(ב) עֵשָׂו לָקַח אֶת־נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן... וְאֶת־**אָהֳלִיבָמָה** בַּת־עָנָה בַּת־צִבְעוֹן הַחִוִּי	(יב) **וְתִמְנַע** הָיְתָה פִילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו
(יד) וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי **אָהֳלִיבָמָה** בַת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן	(כב) וַיִּהְיוּ בְּנֵי לוֹטָן חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן **תִּמְנָע**.
(יח) וְאֵלֶּה בְּנֵי **אָהֳלִיבָמָה** אֵשֶׁת עֵשָׂו ...אֱלֹה אַלּוּפֵי **אָהֳלִיבָמָה** בַּת עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו.	
(כד) וְאֵלֶּה בְּנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיֵּמִם בַּמִּדְבָּר בְּרָעֹתוֹ אֶת הַחֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו. (כה) וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲנָה דִּשֹׁן **וְאָהֳלִיבָמָה** בַּת עֲנָה.	
(מא) אַלּוּף **אָהֳלִיבָמָה** אַלּוּף אֱלָה אַלּוּף פִּינֹן.	(מ) אַלּוּף **תִּמְנָע** אַלּוּף עַלְוָה אַלּוּף יְתֶת.

8) **Seforno Bereishit 36:2**

ואת אהליבמה בת ענה – היא היתה מבני שעיר החורי, **ועל ידה** הלך עשו לארץ שעיר, כאמרו "וישב עשו בהר שעיר" (פסוק ח').

(מ) **וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אַלּוּפֵי עֵשָׂו** לְמִשְׁפְּחֹתָם לִמְקֹמֹתָם בְּשֵׁמֹתָם אַלּוּף **תִּמְנָע** אַלּוּף **עַלְוָה** אַלּוּף **יְתֶת**. (מא) אַלּוּף **אָהֳלִיבָמָה** אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן.	(כ) אֵלֶּה **אַלּוּפֵי הַחֹרִי בְּנֵי שֵׂעִיר** בְּאֶרֶץ אֱדוֹם... (כג) וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבָל **עַלְוָן** וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם... (כה) וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲנָה דִּשֹׁן **וְאָהֳלִיבָמָה** בַּת עֲנָה. (כו) וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן **וְיִתְרָן** וּכְרָן.
(מב) אַלּוּף **קְנַז** אַלּוּף **תֵּימָן** אַלּוּף מִבְצָר.	(טו) **אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְּנֵי עֵשָׂו** בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף **תֵּימָן** אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ אַלּוּף **קְנַז**.

9) **Bereishit Rabba 82:12**

הֲדָא הוּא דִכְתִיב אֵיךְ נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו... גִּלִּיתִי אֶת מִסְתָּרָיו, בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת אֶת הַמַּזָּרִים שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְכַמָּה מַמְזֵרִים הָעֲמִיד, רַב אָמַר שְׁלֹשָׁה, רַבִּי לֵוִי אָמַר אַרְבָּעָה, אָמַר רַבִּי בִּנְיָמִין בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי קֹרַח דְּהָכָא מַמְזֵר הוּא.

10) **Ibn Ezra (Peirush Rishon) Bereishit 36:14**

בת ענה בת צבעון – והנה מצאנו כי יש ענה אחי צבעון (בראשית ל"ו, כ) גם שם בנו ענה (בראשית ל"ו, כ"ד), על כן יאמר: כי האב והבן, או שני האחים, שכבו את אשה אחת, והנולדים לא נדע בני מי הם.

11) **Rashi Bereishit 36:2**

בא צבעון על כלתו אשת ענה ויצאת אהליבמה מבין שניהם, והודיעך הכת׳ **שכלם בני ממזרות היו.**

12) **מלמד שבא צבעון על אמו**, והוליד את ענה. **Rashi Bereishit 36:5**

13) **Ibn Ezra (Peirush Rishon) Bereishit 36:24**

ויאמר הגאון: כי פירוש הימים – פרדים. ופירוש מצא – הרכיב. ויתכן להיות פירוש מצא, שהוא מצא זאת החכמה בתחלה, כי מין עם מין אחר לא יוליד. ויחזיק זה הפירוש שאמר הכתוב: ברעתו את החמרים.

14) **Rashar Hirsch Bereishit 36:31**

לפני מלך מלך – גורלו של עשו מתפתח לפי החוק הטבעי של סיבה ומסובב – חוק ה"חרב". בעוד שצאצאי יעקב עדיין מתענים בעבדות במצרים, לפני עלייתו של מנהיגם הראשון, משה, כבר עשתה אדום חיל כמדינה, כשבראשה שושלות מלכות. יהושע גם הוא (כד, ד) התייחס לניגוד זה: "וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם!"

I welcome questions and comments: yaelziegler@gmail.com